

Polecenia podsumowujące

1. Wymień najważniejsze osiągnięcia kulturowe starożytnych Rzymian.
2. Scharakteryzuj prawo rzymskie.
3. Wyjaśnij, jaką rolę w rozwoju cywilizacji europejskiej odegrała kultura i osiągnięcia Rzymian.

Literatura

Najwybitniejsi twórcy i ich dzieła

- Wergiliusz – poemat *Eneida*
- Horacy – ody, satyry, listy
- Owidiusz – *Metamorfozy*, *Sztuka kochania*
- Juliusz Cezar – pamiętniki: *O wojnie galijskiej*, *O wojnie domowej*

Piśmiennictwo historyczne

- Polibiusz – *Dzieje*
- Tytus Liwiusz – *Od założenia Miasta*
- Tacyt – *Germania*

Mecenat – wsparcie finansowe działalności artystycznej przez osoby prywatne lub instytucje państwowe.

Architektura i budownictwo

Cechy charakterystyczne

- forum jako centralny plac miasta
- zastosowanie porządku kompozytowego oraz kopuł
- wykorzystanie betonu w budownictwie
- terminy
- łuki triumfalne i kolumny
- akwedukty
- drogi
- bazyliki
- architektura mieszkalna – pałace, kamienice czynszowe (insule), wille

Najważniejsze budowle

- Panteon
 - Via Appia
 - Koloseum
 - Circus Maximus
- Kompleks budowli na Forum Romanum.

Prawo

Pierwsza kodyfikacja – prawo dwunastu tablic.

Uchwalane na zgromadzeniach ludowych i zatwierdzone przez senat.

Zasada *dura lex sed lex*.

Wpływ na rozwój prawodawstwa europejskiego.

Polecane publikacje

Jerzy Ciechanowicz, *Rzym. Ludzie i budowle*, Warszawa 1989.

Ludwika Rychlewska, *Dzieje literatury rzymskiej*, Wrocław 2005.

Dariusz Słapek, *Gladiatorzy i polityka. Igrzyska w okresie późnej republiki rzymskiej*, Wrocław 1995.

Filozofia i retoryka

Stoicyzm najpopularniejszą filozofią wśród Rzymian

- założenia: dążenie do szczęścia dzięki wewnętrznej dyscyplinie moralnej
- przedstawiciele: Seneka i Marek Aureliusz

Retoryka – sztuka pięknego i przekonującego wystawiania się

- Marek Kwintyliusz – autor podręcznika *Kształcenie mówcy*
- Marek Tulliusz Cynceron – jeden z najwybitniejszych mówców w historii Imperium Rzymskiego

Rzeźba i malarstwo

Inspiracje sztuką etruską i grecką.

Płaskorzeźby – np. zdobięce ołtarz Ara Pacis, łuk Tytusa i kolumnę Trajana.

Freski i mozaiki – np. odnalezione w Pompejach.

Nauka

Służąca celom praktycznym.

Rozwój matematyki i geometrii.

Pierwsza rzymska encyklopedia.

Systematyka nauk podstawą średniowiecznych *trivium* i *quadrivium*.

Opracowanie kalendarza juliańskiego.

